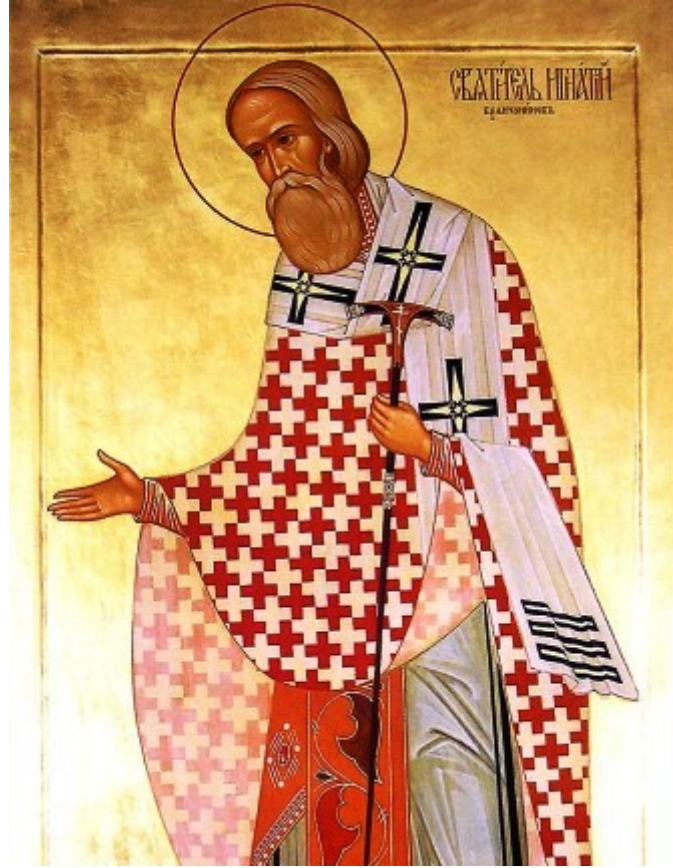
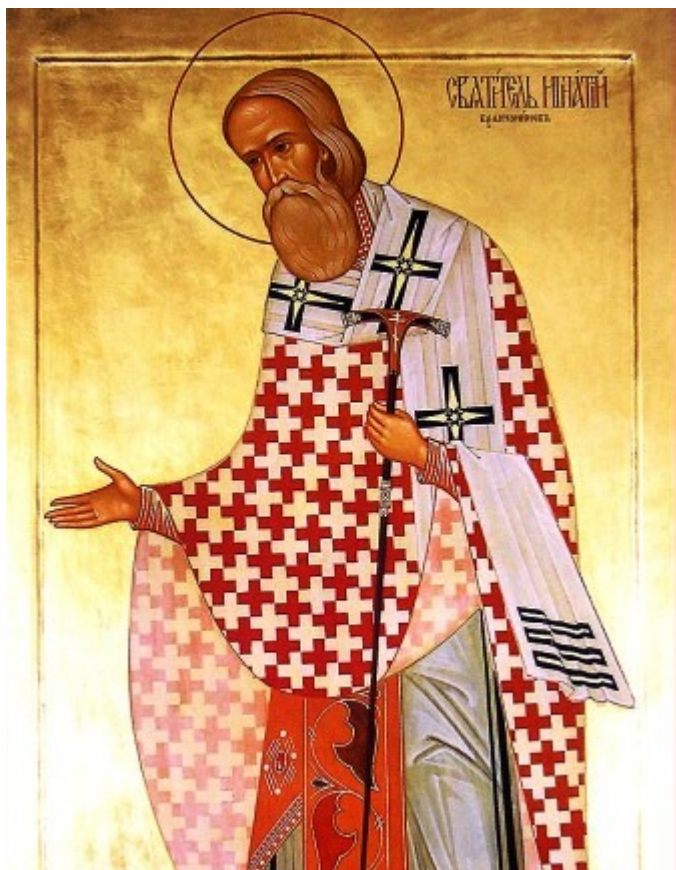

11 Μαρτίου 2020

Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσιανίνωφ: Εγρήγορση και περισπασμός

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Οι άνθρωποι του κόσμου τούτου πιστεύουν πως ο περισπασμός είναι κάτι ασήμαντο, αθώο. Οι άγιοι πατέρες όμως τον περισπασμό τον λογαριάζουν ως ρίζα όλων σχεδόν των κακών. Εκείνος που επηρεάζεται και υποκύπτει εύκολα στον περισπασμό έχει κάποια πολύ επιπόλαιη και επιφανειακή γνώση για όλα τα θέματα, ακόμα και για τα πιο σπουδαία και σοβαρά. Εκείνος του οποίου ο νους περισπάται συχνά και περιφέρεται από δω και από κει είναι κατά κανόνα ασυνεπής. Τα συναισθήματά του δεν έχουν ούτε βάθος ούτε σταθερότητα. Πετάει σαν την πεταλούδα από λουλούδι σε λουλούδι και περνάει τον καιρό του από διασκέδαση σε διασκέδαση, η μια ματαιότητα διαδέχεται την άλλη.

Ο άνθρωπος που περισπάται συχνά δεν μπορεί να αγαπήσει το συνάνθρωπό του εύκολα. Τις δυστυχίες των άλλων τις αντιπαρέρχεται μ' αδιαφορία και συνήθως φορτώνει τους άλλους με βάρη που δεν μπορούν να σηκώσουν. Οι θλίψεις τον επηρεάζουν πολύ, επειδή ακριβώς δεν τις περιμένει. Το μόνο που επιθυμεί κι επιδιώκει είναι οι χαρές. Αν η θλίψη είναι πολύ σοβαρή αλλά παροδική, τότε την ξεχνάει εύκολα, αμέσως μόλις παραδοθεί στο θόρυβο κάποιας διασκέδασης. Όταν η θλίψη αυτή όμως διαρκέσει πολύ, τότε τον καταρρακώνει, τον οδηγεί στην απόγνωση.

Ο περισπασμός τιμωρεί από μόνος του εκείνον που έχει παραδοθεί σ' αυτόν. Όσο περνάει ο καιρός όλα τον ενοχλούν. Μοιάζει μ' αυτόν που δεν απόκτησε ποτέ υγιή γνώση και γερά θεμέλια. Παραδίδεται σε μια ατέλειωτη και βασανιστική απελπισία. Ο περισπασμός γενικά είναι κακός. Ιδιαίτερα επιβλαβής όμως γίνεται στο έργο του Θεού και της σωτηρίας μας, που απαιτεί διαρκή εγρήγορση και προσοχή. «Γρηγορείτε και προσεύχεσθε, ίνα μη εισέλθητε εις πειρασμόν»(Ματθ. 26, 41) είπε ο Σωτήρας μας στους μαθητές του. «Λέγω πάσι: γρηγορείτε»(Μαρκ. 13,47). Ο Κύριος και Σωτήρας μας απευθύνεται με τα λόγια αυτά σ' όλους τους χριστιανούς κι επομένως και σε μας, τους ανθρώπους του καιρού μας.

Όποιος ζει τη ζωή του δοσμένος σε διαφόρους περισπασμούς παραβαίνει άμεσα με τον τρόπο ζωής του τις εντολές του Κυρίου Ιησού Χριστού. Όλοι οι άγιοι αγωνίστηκαν με κάθε τρόπο ν' απαλλαγούν από τους περισπασμούς. Προσπαθούσαν ν' αυτοσυγκεντρώνονται διαρκώς ή τουλάχιστον όσο πιο πολύ μπορούσαν. Όλη τους την προσοχή την έδιναν στο νου, στις κινήσεις του, καθώς και στην καρδιά. Μέριμνά τους ήταν να καθοδηγήσουν και τα δυο, νου και καρδιά, σύμφωνα με τις ευαγγελικές εντολές. Όταν κάποιος συνηθίζει ν' αυτοσυγκεντρώνεται, προφυλλάσσεται από τον περισπασμό, ακόμα κι αν οι πειρασμοί τον περιτριγυρίζουν απ' όλες τις πλευρές κι είναι ενοχλητικοί. Ο άνθρωπος που νήφει και γρηγορεί είναι σαν να κατοικεί στην έρημο, ακόμα κι αν ζει ανάμεσα σε πλήθος ανθρώπων.

Κάποιος μεγάλος πατέρας που είχε μάθει εμπειρικά την ωφέλεια που προκύπτει από την αυτοσυγκέντρωση και την περισυλλογή, καθώς και τη βλάβη που προκαλεί ο περισπασμός, έλεγε πως χωρίς έντονη εγρήγορση και προσοχή στον εαυτό μας είναι αδύνατο να προκόψουμε έστω και σε μια αρετή.

Η σύντομη επίγεια ζωή μας δόθηκε ως χρόνος προετοιμασίας για την αιωνιότητα. Και είναι κρίμα να την ξοδεύουμε μόνο στις γήινες φροντίδες, στην ικανοποίηση μικροαπολαύσεων κι αθέμιτων επιθυμιών. Γινόμαστε έτσι σαν τον άνεμο που φυσάει προς όλες τις κατευθύνσεις, τρέχουμε από τη μια αισθησιακή απόλαυση στην άλλη. Ξεχνάμε ή σπάνια θυμόμαστε, και τότε επιφανειακά κι επιπόλαια τον

τελικό προορισμό μας, την αναπόφευκτη κρίση, την αιωνιότητα που αναπόδραστα μας περιμένει...

Ο άνθρωπος που παραδίδεται στους περισπασμούς είναι σαν το σπίτι χωρίς πόρτες και παράθυρα. Σ' ένα τέτοιο σπίτι δεν μπορείς να φυλάξεις κανένα θησαυρό. Είναι ευάλωτο κι ανοιχτό σε ληστές, κλέφτες και πόρνες. Η ταραγμένη ζωή που είναι γεμάτη περισπασμούς κι εγκόσμιες μέριμνες βαρύνει τον άνθρωπο όπως η λαιμαργία κι η πολυφαγία. Και τότε ο άνθρωπος είναι προσκολλημένος στη γη. Το μόνο που τον απασχολεί είναι η πρόσκαιρη ζωή, η ματαιότητα. Η υπηρεσία του Θεού του είναι αδιάφορη, άσχετη...

Η αυτοσυγκεντρωμένη ζωή εξασθενεί τις συνέπειες των σωματικών αισθήσεων, ενώ οξύνει, ενισχύει και θερμαίνει τα αισθητήρια της ψυχής. Ο περισπασμός αντίθετα αμβλύνει τα ψυχικά αισθητήρια.

Ο περισπασμός συντηρείται από τη συνεχή επίδραση των σωματικών αισθήσεων. Εκείνοι που είναι ευάλωτοι στους περισπασμούς μάταια δικαιολογούν και αποδίδουν αθωότητα στην ταραγμένη ζωή τους. Μ' αυτό δεν κατορθώνουν τίποτ' άλλο παρά να καλύπτουν την κακιά αρρώστια που τους έχει αιχμαλωτίσει. Η αρρώστια αυτή είναι τόσο πολύ μεγάλη κι έχει τόσο πολύ αμβλύνει τα ψυχικά αισθητήρια, ώστε η ψυχή που έχει προσβληθεί απ' αυτήν δεν μπορεί ούτε να διανοηθεί την οδυνηρή της κατάσταση.

Εκείνοι που θέλουν να ζήσουν με εγρήγορση πρέπει πρώτα ν' απαγορέψουν στον εαυτό τους ν' ασχολείται με μάταια πράγματα. Το να εκπληρώνει κάποιος τις προσωπικές και κοινωνικές υποχρεώσεις του δε σημαίνει πως μπαίνει αναγκαστικά σ' ένα στάδιο περισπασμών. Ο περισπασμός συνδέεται πάντα με την οκνηρία ή με απασχολήσεις που είναι τόσο κενές, ώστε αναμφίβολα προσεγγίζουν την οκνηρία. Μια ωφέλιμη απασχόληση, όπως για παράδειγμα το να προσφέρει κανείς την υπηρεσία του με υπευθυνότητα, δεν τον εμποδίζει από το να διατηρεί την εγρήγορσή του. Ίσα ίσα που τον βοηθάει να την αποκτήσει ή να την συντηρήσει. Τα διακονήματα βοηθούν τον άνθρωπο ν' αποκτήσει εγρήγορση όταν γίνονται συνειδητά, με συνέπεια.

Η ενεργητική και δραστήρια ζωή είναι ο ουσιαστικός δρόμος που οδηγεί στην εγρήγορση. Τον δρόμο αυτόν τον περιγράφουν και τον συνιστούν οι άγιοι πατέρες σε κάθε άνθρωπο που θέλει να ζήσει με αυτοσυγκέντρωση... Στην καθημερινή ζωή τον άνθρωπο τον βοηθούν και άλλοι για ν' αποκτήσει εγρήγορση. Όταν βρίσκεται κάποιος σε μια κατώτερη θέση μαθαίνει πολύ καλύτερα να προσέχει. Κανένας δάσκαλος δε διδάσκει καλύτερα στον άνθρωπο την αυτοσυγκέντρωση, όσο ο αυστηρός και συνετός προϊστάμενος. Όταν εργάζεσαι μαζί με άλλους ανθρώπους μη χάνεις το χρόνο σου σε άσκοπες συζητήσεις μαζί τους και σε ανόητα

χαριτολογήματα. Κι όταν δουλεύεις μόνος σου μην επιτρέψεις στον εαυτό σου ρεμβασμούς και ονειροπολήματα. Έτσι η συνείδησή σου σύντομα θα καθαριστεί και θα οξυνθεί. Κι αργότερα θα σου επισημάνει πως κάθε κίνηση προς τον περισπασμό είναι αθέτηση των ευαγγελικών εντολών αλλά και απόκλιση από την κοινή λογική.

Πηγή: Οσίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ, *Η Βασιλεία του Θεού και ο Αντίχρηστος σ. 29-34 (αποσπάσματα), Αθήνα 2008.*